

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Pozemkové spoločenstvo Urbárne lesy a pasienky, zastúpeného JUDr. I. S, advokátom**, proti odporcovi **Obvodný pozemkový úrad Malacky**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č.j. 2171/92, zn. OPÚ 2008/5033/109-24/07 zo dňa 28. augusta 2008, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 3S 222/2008-35 zo dňa 29. septembra 2009, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 3S 222/2008-35 zo dňa 29. septembra 2009 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 29. septembra 2009, č.k. 3S 222/2008-35 „zamietol žalobu“ žalobcu – navrhovateľa s tým, že náhradu trov konania mu nepriznal. Dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie ako aj postup správneho orgánu, ktorý mu predchádzal, boli z hľadiska vymedzenia žalobných dôvodov v súlade so zákonom. Po preskúmaní spisového materiálu a administratívneho spisu žalovaného dospel k záveru, že neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia. Podľa názoru krajského súdu sa žalovaný vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými námietkami žalobcu a správne zistil skutkový stav veci. Súd sa stotožnil s právnym názorom žalovaného, že po zosumarizovaní jednotlivých dokladov zistil výsledný podiel majetku bývalých urbárikov, na ktorý bol oprávnenými osobami

uplatnený nárok a ktorý predstavuje v PKV č. X. k.ú. K. čiastku 1746010/4530960, t.j. 38,54%. Na zvyšný podiel 2784950/4530960, t.j. 61,64% nebol uplatnený reštitučný nárok, resp. žiadatelia uvedení v bode I.B rozhodnutia č. OPU 2008/533/109-24/07 nespĺňajú podmienky ustanovenia § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov a § 37 ods. 1 a 2, § 42a ods. 1 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách v znení neskorších predpisov.

Krajský súd poukázal i na to, že žalovaný niekoľkokrát predĺžil žalobcovi lehotu na doplnenie dokladov k uplatnenému reštitučnému nároku, no tento i napriek predĺženiu lehôt nepredložil všetky potrebné doklady. V napadnutom rozhodnutí žalovaný presne a menovite označil osoby, ktorým chýbali doklady, a uviedol aké. Mal za to, že žalovaný presne a zrozumiteľne uviedol všetky skutočnosti, ktoré ho viedli k vydaniu predmetného rozhodnutia.

Krajský súd poukázal aj na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovený vo veci sp.zn. 4SŽ 103/2004, podľa ktorého v správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická osoba alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.), pričom žalobcovi z ustanovenia § 249 ods. 2 O.s.p. vyplýva zákonná povinnosť uviesť okrem všeobecných náležitostí (§ 42 ods. 3 a § 79 ods. 1 O.s.p.) aj označenie rozsahu, v ktorom je rozhodnutie napadnuté, v čom žalobca vidí nezákonnosť rozhodnutia a aký konečný návrh robí a musí poukázať na konkrétne skutočnosti, z ktorých vyvodzuje porušenie zákona.

Krajský súd uviedol, že súd nemôže preskúmať správne rozhodnutie nad rámec žalobcom vymedzený v žalobe. Ide o zásadu, ktorá vyplýva z ustanovenia § 249 ods. 2 O.s.p. a súd musí túto zásadu aplikovať vo všetkých veciach, v ktorých preskúmava na základe podanej žaloby zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Výnimku z tejto zásady predstavujú veci, v ktorých súd zistí, že žalobou napadnuté rozhodnutie trpí takými vadami, ku ktorým musí súd prihliadať bez ohľadu na to, či žaloba takýto nedostatok rozhodnutia namieta (§ 250j ods. 3 O.s.p.).

Ďalej krajský súd dôvodil tým, že úlohou súdu v správnom súdnictve nie je vyhľadávať za účastníka konkrétne dôvody nezákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, ktoré majú tvoriť obsah žaloby a zároveň určovať rozsah preskúmania zákonnosti

rozhodnutia súdom. Rovnako nie je úlohou súdu nahrádzať činnosť správnych orgánov, alebo preskúmavať zákonnosť rozhodnutí správnych orgánov, teda či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné právne predpisy.

O trovách konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. vzhľadom na žalobcov neúspech v konaní.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal odvolanie žalobca - navrhovateľ. Žiadal ho zmeniť tak, že preskúmané rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Malackách zo dňa 28. augusta 2008 sa ruší a vec sa vracia správne mu orgánu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Nestotožnil sa s právnym názorom súdu a namietal, že v konaní správneho orgánu bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a súčasne správny orgán vec nesprávne právne posúdil. Pokiaľ správny orgán mal za preukázané, že oprávnené osoby spoločne nemajú viac ako 50% podielov na celom uplatnenom nároku, nemal konať so spoločným zástupcom, ale v súlade so Správnym poriadkom mal konať s jednotlivými oprávnenými osobami. Oprávnené osoby označené pod bodom A/ napadnutého rozhodnutia správneho orgánu by nemali znášať následky za to, že aj keď všetko splnili v zmysle reštitučného zákona, všetky spolu nemajú 50% podiel na uplatnených nehnuteľnostiach. Osoby, ktoré splnili všetky zákonom požadované povinnosti nemôžu byť ukrátené na svojich právach tým, že iné subjekty si svoje povinnosti nespĺnili. Navyše, ani pri maximálnej snahe sa oprávneným osobám nemusí podariť dosiahnuť požadovaný viac ako 50% podiel na celom uplatnenom nároku. Súd sa touto namietanou skutočnosťou nezaoberal, len konštatoval súlad rozhodnutia ako aj postupu správneho orgánu so zákonom.

Vo vzťahu k účastníkom správneho konania uvedeným v bode I.B preskúmaného rozhodnutia správny orgán nedôvodne neakceptoval predložené dedičské rozhodnutia, či notárske osvedčenia o vydržaní.

Správny orgán vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu zotrval na svojom rozhodnutí. Mal za to, že správne zistil skutkový stav veci a po zosumarizovaní jednotlivých dokladov zistil výsledný podiel majetku bývalých urbárikov, na ktorý bol oprávnenými osobami uplatnený nárok a ktorý predstavuje v PKV č. X., k.ú. K. čiastku 1746010/4530960, t.j. 38,54%. Na zvyšný podiel 2784950/4530960, t.j. 64,46% nebol uplatnený reštitučný nárok, respektíve žiadatelia uvedení v bode I.B rozhodnutia č.j. 2171, zn. OPÚ

2008/5033/109-24/07 nespĺňajú podmienky ustanovenia § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov a § 37 ods. 1 a 2, § 42a ods. 1 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách v znení neskorších predpisov.

K tvrdeniu navrhovateľa, že správny orgán mal po zistení, že oprávnené osoby nemajú spoločne viac ako 50% podielov na celom uplatnenom nároku, nemal konať so spoločným zástupcom, ale priamo s jednotlivými oprávnenými osobami, žalovaný správny orgán poukázal na § 17 ods. 4 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) s tým, že v súlade s citovaným zákonným ustanovením postupoval, a uvedené tvrdenie žalobcu sa teda nezakladá na pravde. Za subjektívne označil tvrdenie žalobcu, že ani pri maximálnej snahe sa nemusí podariť dosiahnuť požadovaný viac ako 50% podiel, pričom príkladmo uviedol zo v súčasnosti riešených reštitučných nárokov uplatnených pozemkovými spoločenstvami. Okrem iného poukázal na skutočnosť, že zoznam pôvodných vlastníkov a oprávnených osôb vypracováva a správnomu orgánu predkladá daná urbárska spoločnosť a správny orgán teda nezodpovedá za správnosť údajov uvedených v tomto zozname. Zástupcovia spoločenstva predložili správnomu orgánu niekoľko zoznamov pôvodných vlastníkov a oprávnených osôb, kde v jednom zozname na PKV X. bol uplatnený reštitučný nárok a v druhom zozname reštitučný nárok uplatnený nebol. Správny orgán mal snahu vyhovieť reštituentom v čo najväčšej miere a pri riešení uplatneného nároku boli zapracované oba zoznamy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu nemožno považovať za vecne správny, a to pre hrubé procesné pochybenie.

V správnom súdnictve preskúmajú súde na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods.1, 2 O.s.p.).

V zmysle ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov) sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.). Predpokladom postupu súdu podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je, aby pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť (§ 247 ods. 2 O.s.p.).

V prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov súd postupuje podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 250l ods. 1 O.s.p.). Súd v tomto prípade vystupuje priamo ako odvolacia inštitúcia proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy.

Predmetom konania v danom prípade je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu vydaného v reštitučnom konaní podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení nehorších predpisov (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“ alebo „zákon o pôde“).

Proti rozhodnutiu pozemkového úradu o vlastníctve oprávnenej osoby k nehnuteľnosti, o zriadení alebo zrušení vecného bremena na prevádzanej nehnuteľnosti, o uložení iného opatrenia na ochranu životného prostredia alebo dôležitých záujmov iných vlastníkov a proti rozhodnutiu, ktoré je podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností možno podať opravný prostriedok na súd (§ 9 ods. 7 zákona č. 229/1991 Zb.).

V predmetnej veci krajský súd ako súd prvého stupňa mal konať a rozhodovať o návrhu navrhovateľa, ktorým bol opravný prostriedok proti rozhodnutiu odporcu v reštitučnom konaní, ktorého zákonnosť mal preskúmať podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov), bez ohľadu na to, že navrhovateľ nazval svoje podanie došlé súdu dňa 24. novembra 2008 žalobou podľa § 247 a nasl. O.s.p. (§ 41 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Podľa § 250m ods. 3 O.s.p. okruh účastníkov v konaní podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je stanovený ich presným výpočtom bez ohľadu na to, ktorý z účastníkov podal opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu.

Podľa § 250m ods. 2 O.s.p. návrh sa podáva na príslušnom súde v lehote tridsiatich dní od doručenia rozhodnutia, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje niečo iné. Návrh je podaný včas aj vtedy, ak bol podaný v lehote na orgáne, ktorý vydal rozhodnutie. Ak rozhodnutie neobsahuje poučenie o opravnom prostriedku alebo ak obsahuje nesprávne poučenie, možno ho napadnúť do šiestich mesiacov od jeho doručenia.

Podľa § 250p O.s.p., ak je návrh podaný oneskorene alebo ho podá ten, kto naň nie je oprávnený, alebo ak sa napadá rozhodnutie, ktoré preskúmaniu nepodlieha, alebo ak navrhovateľ neodstránil vady, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu návrhu, súd uznesením opravný prostriedok odmietne. Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Podľa § 250q ods. 2 O.s.p. o opravnom prostriedku rozhodne súd rozsudkom, ktorým preskúmané rozhodnutie buď potvrdí, alebo ho zruší a vráti na ďalšie konanie. Ustanovenie § 250j ods. 5 platí obdobne.

Podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. súd rozhodnutie zruší, len ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa § 221 ods. 2 O.s.p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prerušiť konanie, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do právomoci ktorého vec patrí.

Základným cieľom, respektíve poslaním konania v správnom súdnictve podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, či pri riešení konkrétnych otázok vymedzených opravným prostriedkom rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy.

Súd však k vlastnému preskúmaniu zákonnosti správneho rozhodnutia napadnutého opravným prostriedkom podľa tretej hlavy piatej časti pristúpi až po zistení, že návrh bol podaný včas, podala ho oprávnená osoba a smeruje proti takému rozhodnutiu správneho orgánu, ktoré preskúmaniu podlieha, a po odstránení všetkých nedostatkov návrhu, ktoré bránia jeho vecnému vybaveniu (§ 250p O.s.p.).

Nesprávnym právnym posúdením veci sa chápe podradenie skutkového stavu pod právnú normu, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, ktoré zo zisteného skutkového stavu vyplývajú. V praxi sú to prípady, kedy súd použil nesprávnu právnú normu, alebo síce aplikoval správnu právnú normu, ale ju nesprávne vyložil, a napokon i prípad, kedy súd právnú normu aj správne vyložil, ale ju na zistený skutkový stav nesprávne aplikoval.

Krajský súd prejednávajúcu vec posúdil podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, hoci mal na vec aplikovať ustanovenia tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

Na tieto vady konania pred súdom prvého stupňa prihliadol odvolací súd z úradnej povinnosti, pretože mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 3 O.s.p.).

Krajský súd navyše svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Skutková a právna časť odôvodnenia napadnutého rozsudku sa obmedzuje len na konštatovanie zistení z administratívneho spisu, ich rekapituláciu, citáciu zákonných ustanovení, pričom však súd dostatočne a zrozumiteľne neuviedol vzťah medzi citovanými právnymi predpismi a skutkovými zisteniami. Hoci vytkol vady podaného opravného prostriedku, súd sa nevysporiadal s námietkami v ňom uvedenými, najmä tvrdením navrhovateľa, že preskúmané rozhodnutie odporcu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a taktiež je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť. Takéto rozhodnutie súdu nemožno považovať za správne a vydané v súlade so zákonom, pretože ním bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky s ohľadom na uvedené skutočnosti odvolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. h), f) a ods. 3 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní krajský súd vec znovu prejedná v medziach podaného opravného prostriedku, preskúma zákonné predpoklady konania a až po zistení, že tieto boli naplnené, dôsledne sa vysporiada i s ďalšími námietkami navrhovateľa a o opravnom prostriedku opäť rozhodne, svoje rozhodnutie riadne odôvodní. V novom rozhodnutí krajský súd rozhodne i o náhrade trov tohto konania (§ 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 24. novembra 2010

JUDr. Jana Henčeková, PhD., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová